

Acerca de este libro

Esta es una copia digital de un libro que, durante generaciones, se ha conservado en las estanterías de una biblioteca, hasta que Google ha decidido escanearlo como parte de un proyecto que pretende que sea posible descubrir en línea libros de todo el mundo.

Ha sobrevivido tantos años como para que los derechos de autor hayan expirado y el libro pase a ser de dominio público. El que un libro sea de dominio público significa que nunca ha estado protegido por derechos de autor, o bien que el período legal de estos derechos ya ha expirado. Es posible que una misma obra sea de dominio público en unos países y, sin embargo, no lo sea en otros. Los libros de dominio público son nuestras puertas hacia el pasado, suponen un patrimonio histórico, cultural y de conocimientos que, a menudo, resulta difícil de descubrir.

Todas las anotaciones, marcas y otras señales en los márgenes que estén presentes en el volumen original aparecerán también en este archivo como testimonio del largo viaje que el libro ha recorrido desde el editor hasta la biblioteca y, finalmente, hasta usted.

Normas de uso

Google se enorgullece de poder colaborar con distintas bibliotecas para digitalizar los materiales de dominio público a fin de hacerlos accesibles a todo el mundo. Los libros de dominio público son patrimonio de todos, nosotros somos sus humildes guardianes. No obstante, se trata de un trabajo caro. Por este motivo, y para poder ofrecer este recurso, hemos tomado medidas para evitar que se produzca un abuso por parte de terceros con fines comerciales, y hemos incluido restricciones técnicas sobre las solicitudes automatizadas.

Asimismo, le pedimos que:

- + *Haga un uso exclusivamente no comercial de estos archivos* Hemos diseñado la Búsqueda de libros de Google para el uso de particulares; como tal, le pedimos que utilice estos archivos con fines personales, y no comerciales.
- + *No envíe solicitudes automatizadas* Por favor, no envíe solicitudes automatizadas de ningún tipo al sistema de Google. Si está llevando a cabo una investigación sobre traducción automática, reconocimiento óptico de caracteres u otros campos para los que resulte útil disfrutar de acceso a una gran cantidad de texto, por favor, envíenos un mensaje. Fomentamos el uso de materiales de dominio público con estos propósitos y seguro que podremos ayudarle.
- + *Conserve la atribución* La filigrana de Google que verá en todos los archivos es fundamental para informar a los usuarios sobre este proyecto y ayudarles a encontrar materiales adicionales en la Búsqueda de libros de Google. Por favor, no la elimine.
- + *Manténgase siempre dentro de la legalidad* Sea cual sea el uso que haga de estos materiales, recuerde que es responsable de asegurarse de que todo lo que hace es legal. No dé por sentado que, por el hecho de que una obra se considere de dominio público para los usuarios de los Estados Unidos, lo será también para los usuarios de otros países. La legislación sobre derechos de autor varía de un país a otro, y no podemos facilitar información sobre si está permitido un uso específico de algún libro. Por favor, no suponga que la aparición de un libro en nuestro programa significa que se puede utilizar de igual manera en todo el mundo. La responsabilidad ante la infracción de los derechos de autor puede ser muy grave.

Acerca de la Búsqueda de libros de Google

El objetivo de Google consiste en organizar información procedente de todo el mundo y hacerla accesible y útil de forma universal. El programa de Búsqueda de libros de Google ayuda a los lectores a descubrir los libros de todo el mundo a la vez que ayuda a autores y editores a llegar a nuevas audiencias. Podrá realizar búsquedas en el texto completo de este libro en la web, en la página <http://books.google.com>

380

J 24

~~CHY~~
#0

380

J24

JOANNIS ARNDII,

Dantiscani,

SPECIMEN,

DE

HUGONE GROTIO

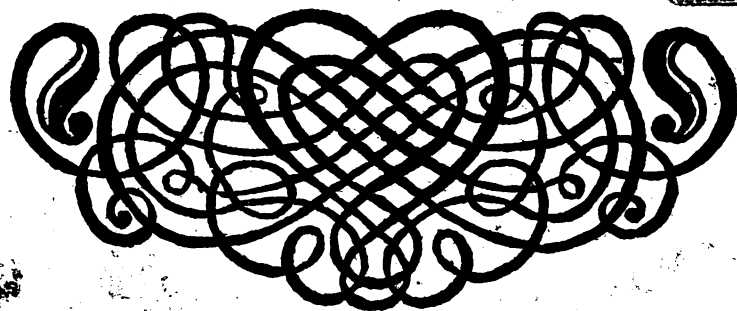
^a
COMMENTATORIBUS

JURIS BELLII & PACIS

ALISQUE

Inmerito vulgare.

Koninklijke
Bibliothek
te 's-Hage.

IN ALMA ROSARUM.

ANNO MDCCXII.

ACTIS NICOLAI SCHWIEGEROVII, Amplissimi

Senatus Typographi.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637

INCLYTÆ REPUBLICÆ DANTISCANÆ

MODERATORIBUS,

Per - Illustri DOMINO

BURGGRAVIO

REGIO,

*Generosissimis, Per - Magnificis maxi-
meque Strenuis*

D O M I N I S

PRÆSIDI,

PRÆCONSULIBUS

CETERIS

CONSULIBUS

ac

SYNDICIS,

PATRIBUS PATRIÆ

Optimis, Prudentissimis,

Dominis, Patronis, Mecenatibus suis,

hoc

observantiæ suæ devotique cultus monumentum

statuit

JOANNES ARND.

PER-MAGNIFICI DOMINI.

*Q*uid contingere mihi potuit
incaudius; hac occasione, qua debitam
Vobis pietatem quadantenus explica-
rem? Debeo enim tantum Vestris be-
nificiis, quantum Domino clementis-
simo, cuius, devinctusque cliens munifi-
centissimo Patrono. Vos in Patria,
vobis suavissimum nomen! admodum gu-
bernaculis patrie salutis, mea simul prospexistis. Ex Vestra
liberalitate possidet, quibus dulcissima mea etas, in illustri
Patria Athenaeo, imbuta est. Immo etiam in exteris usque
oras, beneficentia vestra profugumini. Reddenda igitur Vo-
bis, MECENATES, sacrosancta studiorum meorum rationes,
quibus quodammodo probe, non plane indigno, beneficia
tanta esse collata. Fateor, ne quid dissimulem, Athenas me,
pro tempore, reliquisse; sed una cum istis, inanem discursu-
m multumque ineptos labores, qua vita urbanae solent ad-
lacere. Contra, Tuscanam aliquod, seu Laurentinum, me
possidet, ubi otium minime otiosum, sed dulce honestumque
ac pene omni negotio pulchrius me adficit, perficit, reficit;
quid

quid maxime dubitum. In hoc enim experior, non Dianam
magis, quam Mineruam montibus inerrare. In hoc literis
elegantioribus exercent immo erudunt me pectora genero-
sa. In hoc etiam Grotius immerito vapulans primam lucem
adspexit. Hunc itaque Vobis, multa doctrina experimen-
tisque eruditis reuerenter, ut par est exhibeo. Quippe con-
sultum existimaui, Grotio, viro optimo literisque & meritis
facile maximo, suscipientes seligere simillimos; Vel iniuria
infecto, aequissimos constituere iudices, quibus, non minus
quam sibi, notus esset. Videbor autem mihi summam voti
mei consecutus, si benigna serenaque fronte, eundem ad Vos
deproperantem, in animum admiseritis. Conatus interim
meos, existimationi de me Vestra vix, ac ne vix quidem,
responsuros, aequi tamen bonique consulatis, est, quod etiam
rogo atque etiam. Denique solennia vota pro incohumitate
Vestra, qua publica Populi Daniscani salus continetur, &
suscipio pariter & solao; precatas DEUM Optimum Maxi-
mum, velit praesidio suo Vestris clementer adesse consiliis, va-
nauculam publica rei, nunc praesertim, quum in turbato &
sibi quasi irato mari ejusdem stridunt funes, curuatur
arbor, gubernacula gement, ad exoptatum portum quam
ocysissime deducatis. Sic Vos DEO proximos dicent
cuncti; sic ad exemplum posteritatis ibit fama
Vestra, felicitas crescet sine
exemplo.

Dabam

In Schulenburg Mecklenburgico

Anno MDCCXII.

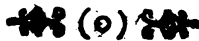
Calendis Januarii.

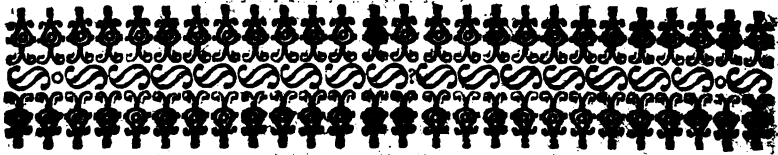
(9)

L. B.

L. B.

A Primis fere nascentis seculi incunabulis, ea fuit mort alium indoles, ut gloriam avidissime sectarentur immortalem. Sunt multis, hoc etiam auro, Spiritus pariter generosi. Erunt olim quoque, qui morte sua mortalitatem maluerint, quam vitam finire. Alii ere ac lapidibus effecerunt, ut, postquam ab oculis recessere, in memoria hominum & sermone latius versarentur. Idem alii ingenii sui monumentis, qua posteritati reliquerunt, sunt consecuti. Hos inter Hugo Grotius locum aene minime postremum, maxime, se ejusdem, de belli & pacis jure, libros spectis. Quippe in his aevi magnoque judicio omnia fere juris naturalis, capita ab origine causisque primis repetit, discrevit, expendit, ita, ut pene nihil, quod in hoc doctrina genere discere velis, supersit, quod ille docere non possit. Eternam itaque gloriam magis, quam quaevisit, meruit. Proinde etiam plurimi, quos aequus amavit, intermittere non potuerunt, quin Grotium, quoad vixit complecterentur, exocularerentur, & post fata certatim laude cumularent. Verum aliis aliter visum. Sunt, qui in nonnullis lima indigere Grotium modestissime arbitrantur & ut verum fatear, sapientissime. Titubante enim pede aliquoties incesstit. Viam minus tritam ad sublimia & plerumque ancipitia conscendit, in qua etiam Argus atque vertigine correptus, non minus, quam in laevi ac lubrico pavimento infans, fallente vestigio, cadere potest. Verissime simul & facetissime Plinius Secundus, altis inquit, & excelsis plerumque adjacent abrupta; tutius quidem per plana, sed humiliter & depressius iter frequentior currentibus, quam reptantibus lapsus, sed his non labentibus nulla laus, illis non nulla laus, etiam si labantur. Obrectatores igitur Grotii mihi videntur istis similes, qui per suam in summa nitentes, si quodammodo aberrerent, reprehendere quidem norunt, non imitari. Eorum denique, qui Grotium emendare sunt annisi, conatus laudo, num vero his effectus qua singula responderit, praesens specimen demonstrabit. Inuenies hic, & quidem hac vice qua primam tantum fronssem, Grotii picturam, qua ille tam scite tam faberrime Jurisprudentiam Universalem delineavit, ut nullus sit post hunc Apellem, qui, hanc tabulam se absolere posse, confidat. Adsunt simul, ut lux in ista tanto magis emineat, qua picturis adjici solent, umbrae. Oculis omnium hanc imaginem expono, judicent singuli, sed de arte non nisi artifex, nec sutor ultra crepidam!

FEHOVAH AUXILIANTE!

CAPUT PRIUS.

De

*Oppugnatoribus librorum Grotianorum
generatim.*

SUMMARIA.

§. 1. **D**ltra Grotius fata, nec molliora ejusdem scripta senserunt.

§. 2. Quod non de sacris in quibus suspectus §. 3. A multis merito vapulavit §. 4. Sed de philosophicis jam est intelligendum. §. 5. Merito quidem & in his, propter admixta theologica est reprehendendus §. 6. quemadmodum amatores ejusdem quoque fatentur §. 7. veruntamen juxta illa, non simul moralia sunt proscribenda §. 8. ut a purpuratis Romanensibus factum §. 9. quorum exemplum alii sed aliis modis sunt imitati. §. 10. Quo ipso commune literatorum fatum Grotius sensit nempe acerrimas multorum censuras. §. 11. Mox enim contemnitur mox refutatur §. 12. Salmasius aliquem promisit demonstraturum tot errata, quot sunt pagine in Grotii libris. §. 13. Conantur fere Ofiander & Feldenus promissum hoc implere. §. 14. Ille laudandus sed non ubique §. 15. de ejusdem observationibus diversimode judicant Morbosus, Becmannus, Buddens, Vitriarius §. 16. Feldeni annotata Graswinkelius refutavit §. 17. Quid in genere de Commentatoribus Grotii sit habendum, judicavit Vitriarius. §. 18. Integer denique tractatus de Grotio immerito vapulante promittitur.

§. 1.

Ura omnino, quoad vixit, Hugo Grotius fata sensit, (a) sed nequaquam molliora sustinuerunt, quæ cum seculo erudito communicavit ingenii monumenta. Quippe hæc, quotni & quam acerbæ sæpe censuras? quantas inuidiæ tempestates subierunt?

§. 2. Nihil nunc dicam de istis, in quibus sacra proposuit, quia in his facillimum ei fuit labi, qui in fide diuina *ἀπιστός*. (b) pedem nullibi certum fixit illorumque auxit numerum, *ex omnibus qui religionibus mixturam admittentes conciliationem intendunt δις διὰ παρῶν discrepantium opinionum.* (c)

§. 3. Quapropter nec miror limam, quam iisdem seculo superiori in Collegio anti-Grotiano Abrahamus Calouius (d) addidit: nec Samuelis Maresii, Petri Molinæi, Henrici Mori, aliorumque, penitus improbo conatus, quibus errores eorundem oppugnarunt.

§. 4. Verum de iis saltem libris in præsentiarum mihi erit sermo, quibus juxta *ἀνεῖθεον* Philosophicam Jus Naturæ, circa belli pacisque negotia occupatum, pertractavit.

§. 5.

(a) *Vt ex vita ejus recensione operibus Theologicis præfixa constat. Add. Henningii Witten. Memor. Phil. T. I. Decad. IV. p. 554. sqq. Adolphi Clarmund. Vit. Clar. Virorum P. III. Vit. XII. p. 104. sqq. Dictionaire Historique & Critique par Mons. Bayle T. I. p. 1307. & Observ. Hallens. T. VII. obs. 15. p. 329. - 350.* (b) *Confer initium sententia contra Grotium Hage Comitum lata ap. Ofsandrum in prolegom. Observatio-num ad Grot. J. B. & P. p. 3. jung. p. 24.* (c) *Teste Illustr. Jo. Frid. Reinhardo in Teatro Prud. Eleg. p. 1010. Nor. 3.* (d) *in quo, Witteberge olim habita, Grotium multis disputacioni-*

§. 5. Hos dum curatius peruoluo, inficias ire non possum, in iis quoque Grotium infeliciter fere toties fuisse versatum, quoties sacra attigit. Quippe mox Christum nouum fecit legislatorem; vel legem Christianam aut Euangelicam finxit; (e) mox verbum Paulinum (f) πίστις non de fide, sed de iudicio mentis solido, contra orthodoxæ antiquitatis librorumque notrorum symbolicorum morem, (g) est interpretatus; (h) mox alia minus congrua adduxit, propter quæ rursus sanctioris disciplinæ præfectis merito poenas perfoluit. (i)

§. 6. Quo etiam respectu ii, qui Grotiana alias *Φιλοσοφήματα* maximi faciunt: Jo. Henr. Bœclerus; (k) Samuel. Pufendorfius, (l) Jo. Georg. de Kulpis (m) & Jo. Franc. Buddeus (n) Theologiam ejus deplorant aperteque fatentur; Grotium se erroribus implicuisse nobilissimoque suo operi non exiguam aspersisse labem S. literarum allegationibus, quibus passim a receptis orthodoxæ Ecclesiæ sententiis abit diuersus.

§. 7. Verum quicquid illorum sit, Moralis tamen Grotii Philosophia, quam libris istis pertractauit,

A 3

non

bus refutauit, add. ejusdem Biblia Illustrata passim. (e) Jure Bell. & Pac. L. I. C. 2 §. 6. n. 2. 3. sq. (f) in Epist. ad Rom. XIV. 23. (g) Demonstrante Osiandro Obseru. ad loc. Grot. mox citandum p. 1231. sqq. (h) J. B. & P. L. II. C. 23. §. 2. n. 1. (i) In primis Osiandro qui Grotium mox Photinianis, mox aliis non melioris farina adhasisse probat l. c. p. 365. sq. 371. sq. 386. sq. & c. (k) in Prefat. Comment. ad Grot. p. 19. (l) in Prefat. prima J. N. G. p. 2. (m) in Prefat. I. Colleg. Grotiani ad J. B. & P. p. 3. & Exercit. 1. ad proleg. Grot. tb. 9. annot. f. ubi quatuor grauiorés errores, quibus totum fere opus perpetuo deformare dicitur Grotius, annotantur. (n) In Hist. Jur. Nat. Selectis ejusdem præmissa §. 22. & 24. p. 30. & 32.

non debet simul damnari. Hinc nequaquam laudo eos, qui in id omnes intenderunt neruos, vt istam exploderent manibusque eruditorum extorquerent. De quibus jam aliquanto liberius dicam.

§. 8. Grotio nimirum adhuc superstitie, decreto quodam publico ejusdem libri, circa annum MDCXXVII. (o) Pridie Nonas Februarias Romæ in exilium conjiciebantur prohibitorum numero accensiti. (p) Quamquam illæ artes neminem a lectione illorum arcere potuerunt, quia suffragiis rectius judicantium factis erat evictum, libros istos acerbissimam tunc tyrannidem sustinuisse. Immo, si orbis literatus ab iis semper manum abstineret, quos purpurati Romanæ congregationis patres e Reipublicæ Literariæ confinio proscripserunt, multis bonæ monetæ libris jam careret. Quippe quemadmodum purpura, colorum pulcherri- mus, irritare tauros solet, sic accuratissima utilissimaque scribendi ratio eorum, qui, vel auram gratiæ Christi, fauonio Vaticani cœli anteponunt; vel plus judicio solidiori, quam superstitioni tribuunt, papales illos censores rapit in transversum, vt carpant non carpenda, damnent non damnanda. (q)

§. 9. Interim multis publica ista injuria non-
dum

(o) Erravit igitur in Hist. J. N. Buddeana §. 24. p. 32. typogra-
phus annum XXXVII. ponendo, auctorem enim accuratissi-
mum ipsa textus connexio chronologica vindicat. (p) in In-
dice Expurgatorio Francisci Magdaleni. Quamquam ipsi Ro-
mana Ecclesie Doctores idem factum mirantur, teste Bœclero in
Præf. Com. (q) Fere hac ratione Thomas Lansius est conque-
stus Consultationis suæ proscriptionem Romæ factam, vid. ejus-
dem Consult. Præfat. Imo & Pufendorfius in Specim. Contro-
vers. C, I. §. 7. p. 175. Erid. Scand. edit. Hert. testatur suum de
Jure N. & G. opus eadem a Jesuitis Viennensibus fuisse expertū

dum suffecit, præcipue iis, quibus librorum Grotianorum dignitas magis magisque postmodum exsplendescens, sudes fuit in oculis. Hinc temporibus infecutis plurimi calamum stringere immerito, vel dentes saltem acuerre contra Philosophiam iis contentam non erubuerunt.

§. 10. Nec mirum. Quippe *antiqua est ista eruditorum fors, qui prius inuentis aliquid addere, aut polituram adhibere sunt aggressi, ut primum fere hunc laboris sui fructum percipiunt, varia variorum iudicia incurere; ac sepe malevolorum, aut sciolorum dentem lassare. Scholastica cum primis ingenia, quibus morbis agitentur, quis est, qui ignoret? Inuidere alterius famæ, arreptam semel opinionem mordicus defendere, carpentis aliis auctoritatem sibi conciliatum ire, clarorum virorum inimicitias inclarescere velle, intemperie litigandi laborare, velut epidemica isti ordini labe semper fuit.*

(r) Solam igitur Moralem Philosophiam si spectaueris, cognosces, contra excellentissimos istiusdem interpretes integrum ineptissimorum sæpè antagonistarum, exercitum insurrexisse. Et, ut specialius dicam, quemadmodum Hieronymo Cardano, acerrimus *avaxe* *αἴψα*, (s) Julius Cæsar Scaliger extitit, in multis certe injuriis; (t) ita ejusdem farinae plures Grotius est expertus. I-

mo

(r) Sic Epistolam suam ad Jo. Ad. Scherzerum orditur Pufendorff, proprio exemplo edoctus, in *Erid. Scand.* pag. 54. edit. Hert. Et de his vitiis specialiter disseruerunt Fritschius de *Vitiis literatorum* & Spizelius de *infelice literato*. Add. Reinhardus *Theatr. Prud. Eleg.* p. 46. sq. (s) Sic dictus a Schillingio referente Tobia Magiro in *Eponymologio Critico* p. 731. Buddeus in *Hist. Phil. C. VI.* §. 12. Scaligerum hostem Cardani acerrimum appellavit. Talem se etiam gessisse illum ocularis scriptorum Cardano oppositorum inspectio comprobat. (t) Juxta Dan. Georg. Morhof. *Polyhist.* T. II. l. 2. c. 2, §. 11.

mo prout Quintilianus de Scholasticis, *neminem*, inquit, (v) *inter illos fuisse, qui non sibi persuaserit, se ante Ciceronem numerari debere*; similiter aliqui ex Joā corxetor Grotii jam fuere, quorum nullus eidem voluit post-poni. (x)

§. 11. Quis autem istos omnes numerabit, qui illius doctrinam, post obitum ejusdem, atro notare lapillo operæ suæ pretium constituerunt? Alii etenim, qui ob vnum alterumve nāuum, totius corporis pulchritudinem despiciere solent, abjecte sentire & loqui de opere Grotiano asueverunt. (y) Alii, oppositis ei annotatis & obseruationibus, errores plus æquo & justo cumulos, temere in lucem publicam protraxerunt. Et quidni tentarunt alii?

§. 12. Inde forte Claudius Salmasius suo seculo gratulari videbatur eximium, καὶ ἀνίστημι, ingenium Achillei cujusdam, contra Grotium insurgentis, antesignani, qui in Alma Julia professus sit, se ostensurum esse, nullam, librorum de Jure B & P., paginam insignibus vacare erratis. (z)

§. 13. Et sane, si eos, qui hos in libros quædam sunt commentati, (aa) perlustramus, duos præ aliis inueni-

(v) Eod. referente l. c. T. I. l. 1. c. 23. §. 18. (x) quod suo exemplo præ cæteris Joā. Seldenus probat, qui Grotii amulatione incensus, opus suum de J. N. & G. juxta Disc. Ebr. creditur conscripsisse conf. Idem Marhof. l. c. T. III. L. 6. S. 1. §. 6. & Budd. Hist. J. N. S. 25. (y) de quibus conqueritur Kulpisius Pref. 1. Cok. Grot. p. 4. & Jo. Nic. Hertius Dissert. de Jurispr. Vniuers. Sect. 1. §. 35. T. I. Opuscul. p. 74. (z) in Epistola ad Claudium Sarrauium, quam Thomas Crenius inseruit suis Animaduers. Philol. Hist. T. I. c. 2. §. 5. pag. 23. sqq. (aa) Quos recenset Burchard. Gottbelf Struuius in Bibliothec. Juridic. C. 3, §. 4. & C. 12, §. 4. sqq. & in Bibliothec. Phil. C. VIII. §. 2. - 5.

uenimus, qui omni conamine id, quod Salmasius scripsit commonstrare allaborarunt. Alter Theologus quondam Tubingensium, haud infimæ classis, Johannes Adamus Osiander; alter Joannes a Felde, Juris pariter ac Matheos callentissimus.

§. 14 Ille quidem, ob sedulum accuratumque sacrorum, quæ Grotius attigit, examen, sua nunquam laude est defraudandus, quæ alii eundem jure maclantur. (bb) Interim in reliquis, quæ sobriam Philosophiam moralem spectant, non solum sapiuscule Ziegleri vitur argumentis, (cc) sed quoque acerbus subinde fuit, ac talia e Scholasticorum triuiis, contra Grotium adhibuit, de quibus verum illud Poetæ:

Sunt apinæ tricaque, & si quid vilius istis.

§. 15. Vera me hic proponere, nemo etiam ex illis dubitabit, qui, ob multiplicem variorum consensus, fidem demum dictis solent adhibere. Quorum causa consentientes adduco. Dan. Georg. Morhofius, de Osiandri in Grotium censuris, notanter scribit: (dd) *Facile esse in illum lapidem impingere, cum in alienæ religionis scriptoribus semper insidias metuamus.* Jo. Christophorus Becmannus, qui nunquam conuictiandi scelere se polluit, dum Osiandri obseruationes laudat, præ-

B

ter

(bb) Nam Pufendorfus in *Specim. Controv. C. V. §. 6. pag. 234. Erid. Scand. Osiandrum Theologum ingeniosissimum nuncupat conf. ejusdem l. c. p. 40. & 211. taceam alios.* (cc) Sed proprio ingenio locupletatis. Quod auctorem vtrumque conferenti ad oculum patet & consentit etiam Dn. Christ. Thomafius in *Diff. proem. ad Instit. Jpr. diu. §. 5. coll. ejusdem Diff. inter Lipsienses terr. qua Philosophiam Juris de obligationib. & Actionibus exhibuit C. 1. §. 16. not. a. add. Jac. Frid. Ludonici Delin. Hist. Jur. diu. §. 28. p. 19.* (dd) *Polyb. T. III. L. 6. S. 1. §. 5.*

ter sedulum sacrorum examen, altius easdem euehere non potest, quam vt *variorum, que circa questiones motas disputari possunt, collectanea* appellet. (ee) Buddeus *nimum* in Osiandro *rigorem*, moderate satis prudenterque animaduertit. (ff) Denique Excellentissimo Philip. Reinhardo Vitrario, quemadmodum ipse mihi, doctissima ejusdem conuersatione Lugduni Batavorum fruente, adfirmabat, Osiandrinæ obseruationes non arrident; *quia doctrina morali elegantissima Scholasticas quisquillas immiscent.* Huic calculum suum isti facillime adjicent, qui illam ab hisce serio cupiunt purgatam. (gg)

§. 16. Adhæc, quid de Feldeni, quem ante dictus Salmasius digito forte monstrauit, in Grotium annotatis sit sentiendum, ex oppositis Theodori Graswinkelii stricturis, satis superque adparet. Et licet hic Morhofio non visus sit dignus tanti viri hyperaspistes, (hh) forte, quia responsionem, qua se Feldenus defendit, reliquit intactam; attamen alii, (ii) optimam litigiosos homines vincendi rationem, suo silentio ipsum elegisse, dextre arbitrantur.

§. 17.

(ee) in *pref. operis Gros, de J. B. & P. quod secunda vice Francof. ad Viadrum an. MDCIC. in 4. emisit.* (ff) in *l. c. §. 32. p. 42.* (gg) *quos elegantiores appellat Buddeus eod. l. Quorum in numero erit Ill. Thomafius, qui in program. quo collegium priuatum super Instit. Jpr. diu. an. MDCXCI. Dom. XIX. p. Trin. indicat Scholasticorum in Phil. Moral. terminorum impatientem se sistit hisce: man lese den Tractat des Herren Osianders, den er typum legis natura nennet, und worinnen er die Meinungen der Schul-Lehrer in einer summe vorgestellt --- und sehe ob ihm nicht der Kopff davon wehe thun wird. Alia ejusdem loca taceam. Adde Pufendorfi, *pref. edit. prim.* (hh) *loc. cit.* (ii) *speciatim Buddeus l. c. §. 27. p. 37.**

§. 17. Sed, quid jam de reliquis Grotii Commentatoribus dicam? Paucis: mitiores sunt his duobus inque multis lucem ei affundunt, in æque multis mentem ejus non adsequuntur, *ipsoque Grotii textu sunt obscuriores.* (kk) Immo multi fingunt sibi Grotium pro lubitu, ut, quæ gloriose oppugnent, habebant, licet a mente ejus plane aliena. Hinc iterum, in scriptis Grotianis verfatissimus (ll) Vittrarius, hancce coram mihi de Commentatoribus Grotianis *κεῖτω* suppeditabat: *Haud paucos librorum de Jure Belli & Pacis habemus commentatores, sed ne unicus Grotium intellexit. Commentarios quidem scripserunt, non in, sed circa Grotium, a quibus nec Bæclerum, quem alias præceptorem quondam meum veneror, hic excipio. Pufendorfius quidem suo de Jure Nat. & Gent. opere, palmam eripuisset omnibus, nisi ob rationes sæpe infirmas a Grotio dissensit. Commentatorem igitur in Grotium, non habemus ipso Grotio meliorem.*

§. 18. Quæ viri laudati dicta, eo majorem apud me fidem inuenerunt, quanto certior me hac in parte experientia reddiderat. Quippe Grotium conjunctis commentariis aliisque legendo, multa loca, in quibus ille præter jus fasque vapulauit animaduerti, notavi, quo etiam factum, ut integer tractatus exinde, quasi sponte, sit enatus, cujus specimen sequentibus in pagellis exhibeo.

B 2

CAPUT

(kk) *Juxta Theodor. Pauli Tr. de Juris princip. P. II. qu. X. p. 30.*

(ll) *qui non solum continuo labore Jus Belli & Pacis Gratianum publicis privatisque lectionibus toties jam absoluit, immo auxit, sed quoque in aureis Jur. N. & G. Institutionibus felicissimus Grotii, vel interpres, vel epitomator extitit, adeo ut nesciam enunciare; num magis antiquitas sibi Homerum, quam nos Grotium in nuce nobis jam possimus gratulari.*

CAPUT POSTERIUS,

Exhibens

Loca Grotii impugnata & defensa.

SUMMARIA.

§. 1. **G**eneralis prima controuersa propositio. §. 2. Verba Grotii propter hypothesein Numinis non existentis controuersa. §. 3. Ex antecedentibus illustranda. §. 4. Disputat Grotius cum Carneade. §. 5. Qui describitur una cum dogmatibus & affectibus. §. 6. Grotius eum impugnat rationem illius datam inuertendo §. 7. meliusque explicando natura humana, tam socialis, quam rationalis conditionem, §. 8 ex qua id, quod iustum appellamus, deducit §. 9. adhibita simul hypothesei in se falsa; sed demonstrationi inseruiente. §. 10. Genuina Grotii thesis ex hactenus dictis. §. 11. Circa quam attenduntur persona; Grotii, §. 12. Carneadis §. 13. & ipsa Grotii uerba, primo remotiue §. 14. deinde positiue. §. 15. Hypothesis Grotii impia non est, §. 16. nec rejicienda sunt reliqua de natura humana prestantiis asserta. §. 17. Zieglerus putat Grotium hic egisse Scholasticum, §. 18. sed refellitur. §. 19. Idem una cum Osiandro, Pufendorfio, Val. Alberti, & Zentgrauiio credunt; Grotium Jus N. sine obligatione statueri, sed falso. §. 20. Consentit illis Weberus, sed minus recte. §. 21. Origo erroris circa hunc Grotii textum commissi. §. 22. Alter locus controuersus, de primis & secundis natura. §. 23. Prima natura dantur in homine, §. 24. non autem sunt nudi instinctus brutales, §. 25. nec motus vitiosi, §. 26. nec regula iusti, sed alius est eorum finis, §. 27. Genuina loci Grotiani explicatio. §. 28. Feldenus se Grotio opponens initio statim minus accurate procedit. §. 29. Deinde notat frustranea, §. 30. in reliquis mentem Grotii non adsecutus. §. 31. Denique contra thesini non opponit. §. 32. Ratio, ob quam Grotius prima adduxit; notantur simul Zieglerus & Thomafius. §. 33. Osiandro prima ista uidentur fundare statum purorum naturalium, §. 34. sed prima natura mal

*male explicat & statum istum non descripsit. §. 35. Quis sit status
 purorum naturalium & quatuorplex. §. 36. Grotius a fundatione istius
 liberatur. §. 37. De Oslander prima cum natura secundis pugnare
 facit non Grotius. §. 38. Videntur iterum Oslandro, quæ non sunt.
 §. 39. Oslander præcisiva locutionis de primis natura impatiens
 convincitur, ut agnoscat non injustum esse. §. 40. Grotius primis
 Dictatoribus majestatem tribuens a Pufendorfio, Bœclero, Kulpifio,
 Vitriario, Oslandro & Buddeo vapulat; §. 41. 42. sed immerito.
 §. 43. Grotius Republicas mixtas tangens refutatur ab Hobbe-
 fio atque Pufendorfio &c. vapulat; §. 44. 45. sed iterum immerito.
 §. 46. Grotius clausulam commissoriam non minuere majestatem asse-
 rens a Bœclero, Kulpifio & Vitriario vapulat; §. 47. sed tertium im-
 merito. §. 48. Grotius, majestatem ex pacto esse statuens, a Zie-
 glero, Oslandro, Bœclero, Henninge, aliisque vapulat; §. 49 sed
 quoque ultimum immerito. §. 50. Ultima Grotii fata a Petavio &
 Auberio contra historia veritatem describuntur.*

§. 1.

Dea dum me nunc conuerto, quibus articulate magis demonstrem, immerito Grotium à multis vapulasse, in vestibulo statim aliquantum subsistere adstringor. Quippe, admodum seduli fuerunt Grotianæ Philosophiæ interpolatores, ut ipso in limine pedem grauter offenderint, quando circa prolegomena librorum de jure belli & pacis Grotio litem moverunt, de iis, quæ sub hypothese Numinis non existentis asseruit.

§. 2. Verba Grotii controversa sunt: *Et hæc quidem quæ jam diximus, locum aliquem haberent, etiamsi daremus, quod sine summo scelere dari nequit, non esse DEum, aut non curari ab eo negotia humana.* (a)

B 3

§. 3

(a) *Hæc ita leguntur in Prolegom. Juris B. & P. §. XI. Editionis Beccman.*

§. 3. Quo in textu, cum ad ante dicta se referat auctor, iuuabit nos illa repetiisse. Integros quidem paragraphos præcedentes non exscribam, sed sensum illorum candide, prout cuilibet ex textus Grotiani collatione ad oculum patebit, adducam insertis simul iis quæ illustrationi inserviunt, aut explanationi.

§. 4. Apparet igitur ex antecedentibus, (b) Grotium jus belli pacisque solide exhibiturum, in præliminaribus Carneadem jus simpliciter omne eludentem refutasse, quia existimavit ad commendandum & ad præmuniendum opus suum hanc curam omnino pertinere.

§. 5. Proderit hic paucis cognovisse, qualis iste Carneades & quæ ipsius dogmata fuerint. Erat nimirum Carneades Cyrenæus tertiæ apud Græcos Academiæ conditor, qui vna cum reliquis Academiæ suæ membris, pertinax in ea perstitit sententia; nullam hominibus inesse facultatem, verum in rebus latens agnoscendi. (c) Porro cum Carneadi cauillatio pro arte esset, adeo, vt non minus pro falso, quam pro vero eloquentiæ vires intenderet, factum est, vt ea quoque irretiret destructum, quæ apud omnes erant in confesso. Quippe iustum aliquod, seu iustitiam, dari, defendebant alii, hic e contrario oppugnationem illius in se suscipiebat, adstruendo: iustitiam cum stultitia foedus aliquod habere, quia aliis iuste consulens, sibi ipsi noceret. Idem nec erubuit, omnia jura in dubium vocare, dum sibi persuasisset, homines, ad instar reliquorum animantium, in suas natura ferri vtilitates sibi pro vtilitate tantum varia

Becmanniana, a qua, quemadmodum alias sepe fit, hac vice non discrepant antiquissimi codices.

(b) nempe §. 5. sqq. proleg. J. B. & P. (c) Confer Buddei *Historia Philof. C. IV. §. 19.* & Fabricii *Bibliotheca Græc. L. III. C. III. p. 55.*

varia jura sanxiffe. (d) Cui Philosopho & Poeta Horatius accedit, dum canit: (e)

*Vilitas justi prope mater & æqui
& post pauca:*

Nec natura potest justo secernere iniquum.

Conspirant cum illo & alii plures, (f) quos silentio præterimus, quia tantum cum istis, potissimum vero cum Carneade, lis Grotio intercedit.

§. 6. Carneadem speciatim propter juris negationem, dum refutare Grotius re ipsa adgreditur, consultius agere non potuit, quam, ut ejusdem rationem, qua nitebatur, eneruaret. Quapropter etiam totus in eo fuit, ut egregias naturæ humanæ perfectiones, quibus præ brutis excellimus, eidem opponeret, (g) demonstraretque naturam humanam, non brutali similem esse, sed nos potius ad id deducere, quo omnium salutis magis, quam propriæ saltem utilitati studemus. Ordine autem ut procederet, primum socialem, deinde rationalem hominis naturam percurrit.

§. 7. Per naturam vero socialem intelligit excellentem hominis perfectæ ætatis appetitum, quo ad mutuam, tranquillam & ordinatam societatem cum similibus, etiam si re nulla indigeremus, ferimur. (h) Per naturam rationalem innuit judicium nostrum, recte formatum, ad æstimanda ea, quæ delectant, aut nocent, (i) & quo ducimur ad prudentem in elargiendis dispensationem. (k)

§. 8. Dein-

(d) *Conf. Lactantius Div. Institut. L. V. c. 16. §. 9.* (e) *Serm. L. 1. Sat. 3.*

(f) *de quibus vid. Pufend. J. N. G. L. 2. c. 3. §. 10. & Jo.*

Philip. Reinhard. in Theatr. Prud. Eleg. p. 1452. (g) *§. 7. Proleg. l. c.*

(h) *Ib. §. 6, 7. & 16.* (i) *Ib. §. 9.* (k) *Ib. §. 10.*

§. 8. Deindè convenientem humano intellectui naturam socialem, fontem juris, proprie dicti, adpellat, cujus effectus sint: alieni abstinentia ejusdemque, si id habeamus, restitutio, promissorum implendorum obligatio, damni culpa dati reparatio, & pœnæ inter homines meritum. (m) Quippe quæ cum natura sociali tam arctissime sunt connexa, vt sine istis nulla societas salva & constans esse possit. Ex natura rationali jus aliquod, laxius dictum, ac cum prudentia valde conspirans deriuat, juxta quod conueniat homini, recte formare intellectum, ne metus, aut voluptatis illecebra corrumpatur, nec temerario impetu abripiatur, (n) & quæ sunt alia, aliis exhibenda. (o) Sine his omnibus homo perfectus dici non meretur.

§. 9. Enumeratis ita naturæ humanæ perfectionibus, assertum Carneadis, quo hominem fere brutum fecit, funditus eueri, quis non videt? Interim, vt illum, qui in disputando incomprehensibilis & lubricus adparebat, eò apertius adhuc convinceret Grotius, coronidis loco addit: istas naturæ humanæ perfectiones tantas, ac tam alte nobis infixas esse, vt se exserant, etiamsi DEus easdem specialiter non moueat, vel plane non existat, quod tamen summum esset nefas cogitare.

§. 10. Ex quibus omnibus hæc genuina Grotii thesis resultat: *Etiamsi DEus non esset, tamen homines non instar brutorum viuerent, sed socialis ac rationalis naturæ suæ ductum sequerentur.*

§. 11. Expediet omnes hujus Grotianæ theses circum-

h) nempe naturalis. Cujus principium cognoscendi Ruffendorpius, Grotium: hac in parte secutus, posuit socialiter viuere, in J.N.G.L. 2. C. 3. §. 15. (m) Ib. §. 8. (n) Ib. §. 9. (o) Ib. §. 10. recensita.

circumstantias fufius ponderare. Primo enim confiderandus eft ipfe Grotius, quam nimirum hic egerit personam. Et sic patebit, eum non ex professo in Jus Naturæ, præfenti loco, fuiffe commentatum, fed antagoniftam egiffe, qui non femper καὶ ἀληθεύων, feu juxta verum, fed sæpe καὶ ἀνθρώπων, feu juxta receptum disputare adstringitur. Quapropter cum Carneade, jura propter naturæ humanæ pravitatem negante, disputans, ex ejusdem naturæ excellentia contrarium commodiffime demonstravit.

§. 12. Porro fpectandus quoque propius, quocum Grotio res erat, Carneades. Hic procul dubio atheifmum implicite, aut indirecte ad minimum fouit. Nam quomodo DEum providentiamque diuinam cognoscere potest, qui omnem negavit facultatem, verum agnoscendi. (p) Qui veritatem hujus propositionis: bis duo sunt quatuor, cognoscibilem negat, multo minus veritatem illius: est cœli terræque moderatorem, admittet. Vnde frustranea omnino foret cum Carneade de jure disputatio, a primo juris auctore ac legislatore, DEO, quem iste non agnouit, petita.

§. 13. Non minus ipsa locutio Grotii, quæ antecedentia & consequentia debent curate perpendi & quidem primo, καὶ ἀπὸν, vt, quæ dicere non intendit, videamus remoueamusque hoc ipso, quæ multis, propria tamen culpa, impedimento fuere, ne illum intellexerint. Patet igitur ex textu, Grotium non negare existentiam, vel providentiam diuinam, nam hoc, eo ipso summum scelus appellauit, & in proxime fequentibus, istam solide adstruxit. Nec loquitur hic de Jure Naturali, quasi hoc, absque respectu DEI, posset locum habere

C

(p) Juxta §. 5. hujus capituli.

bere nosque obligare; nam ita vitium elenchi commiffisset, quia de eo nihil differuerat Carneades, immo sibi contradixisset, qui, aliis in locis, (q) DEum Juris Nat. fecit legislatorem eidemque obligationem illius adscripsit, (r) Nec dixit hic Grotius omnes ac singulos homines ea gaudere perfectione, vt naturæ suæ ductum vbique sequantur; nam sic iterum a thesi aberrasset, cum locutus sit Carneades, non præcise de actuali executione eorum ductuum, quos natura suggerit; sed tantum de conditione naturæ humanæ in abstracto; adeoque tantum quæstio est inter Carneadem & Grotium, quod fieri possit, aut debeat ab iis, qui naturæ suæ ductum sequuntur. Denique nec de ipso iusto præcise controuersatur auctor noster, quia hoc fuisset principium petere, dum de ratione, qua quid iustum esse probatur, fuit disputandum.

§. 14. Remotis istis textus quoque Grotianus *natura Deorum* est explicandus, vt, quid proprie hoc loco intellexerit, fiat manifestum. Et sic deprehendo, verba & mentem illius in id conspirare, quod asserat; humanam naturam, tam excellenter a DEO esse adornatam, vt se ad actus, cum suis perfectionibus proxime connexos, aut ex iisdem necessario fluentes, possit determinare: Vel, vt actiones edat, quibus generis humani status & incolumitas conseruetur. (s) Et quidem sine speciali concursu numinis.

§. 15. De istis jam quid sentiam, dabo paucissimis. Sincere statuo, esse non inter postrema hominis erga DEum officia positum, sermonem de summo Numine

(q) *ib. §. XI. & XII. proleg.* (r) *L. I. C. I. §. X. n. 1.* (s) *Confer. Gottl. Gerhard. Titius Observat. §1. ad offic. Hom. & Civ. Pufend.*

mine piam purumque, qui nec atheismo faueat, nec deismo patrocinetur. Vnde nec facile probauerim frequentes, sub hypothesi numinis non existentis, locutiones. Interim, si aliquando, majoris euidentiæ, vel demonstrationis ergo, sub dicta hypothesi aliquid, aut negari, aut adfirmari, necessitas quasi exigat, vtique solenni cum detestatione id fieri debet. Hoc ipsum, cum Grotius quoque fecerit, nihil impii, in sua hypothesi, eum admisisse, cenfeo, inprimis, si ante (t) dictas circumstantias considerem simulque istud: *abstrahentium non esse negationem*.

§. 16. Præterea, vera dixisse auctorem nostrum perfectiones naturæ humanæ describendo, negare non possum, victus his rationibus: quia alias, qua agendi libertatem (v) nulla nos inter & bruta distinctio foret: nulla esset actionum humanarum moralitas, nulla illarum in vita communi, neque ad bonum, neque ad malum imputatio: (x) Nec falsus esset Spinozismus: (y) DEum nos vbique mouere in actionibus moralibus, etiam ad id, quod malum nuncupamus. Sed hæc potissimum iis dicta sunt, quibus, solo rationis lumine philosophari, in more est positum, alias enim probe noui, altiore quodam lumine collustratos, istas naturæ perfectiones non pati, quemadmodum illorum de libero arbitrio controversiæ, vt cum aliis sæpe, ita etiam cum Pufendorffio, maximo motu ventilatæ, abunde testantur. (z)

C 2

§. 14. Dum

(t) §. 11. & 12. hujus cap. (v) de qua vid. Pufend. J. N. G. L. 1. C. 4. §. 1. sqq. (x) de qua Conf. Pufend. l. c. Cap. 5. §. 3. sq. (y) expressus in Tr. Theolog. Polit. Spinoza. (z) Hæc cum Pufendorffio controuersias breuiter describit Budeus in Hist. Jur.

§. 17. Dum itaque, juxta sobrias hermeneuticas regulas, sensum loci controuersi, prout fieri intererat, explicui, istos quoque, a quibus hae in parte vapulauit Grotius, intueri, instituti mei ratio requirit. Agmen ducat Zieglertus, ut in toga negotiisque adprime versatus; ita etiam in explicando Grotio modestissimus. Qui, cum ad nostrum locum commentatur, (aa) existimat, Grotii dicta similia esse istis Thomæ: (bb) *Tametsi DEUS non esset, nec mendacium lege prohibuisset, fore tamen mendacium peccatum.* Quæ opinio, an fundamento nitatur, videamus. Verba Thomæ originem debent peruulgatæ Scholasticorum sententiæ; de *perfectate honestatis, aut turpitudinis, antecedenter ad DEI voluntatem, spectata.* Statuebant nimirum: Actiones, nunc jure naturæ prohibitas, vel mandatas, in & per se, etiam antequam DEUS eas, aut interdixit, aut iussit, habere rationem turpitudinis & honestatis; similiter: bonas actiones ideo DEUM præcepisse, quia ab æterno per se bonæ fuerunt, malas, quia per se malæ; nec tales declarari propter convenientiam aut discrepantiam cum lege DEI. Hinc sua sponte fluxit ista propositio: Etiam si DEUS non esset, nec lege actiones malas prohiberet, nec bonas juberet, attamen furtum per se, homicidium per se, mendacium per se, taliaque plura per se

*Jur. Nat. S. 34. sq. pag. 45. sqq. prolixius Ludouici in De-
lin. Hist. Juris div. S. 48. sqq. imo & Petronius Hartewi-
gus Adlemansthal in der Lebens Memoire des Baron von Pu-
fendorf. S. 9. sqq. Ad has vero, controuersiam quoque de per-
fectionibus naturæ humanæ pertinuisse, ex Indice Novitatum
a Theologis Lundinensibus confecto adparet, quem Pufendorf.
Apologia sua adiecit. Confer. Eris Scand. p. 62. Edit. Herr. (aa)
In Notis ad Grot. Jus B. & P. p. 7. ad S. XI. proleg. (bb) In
Prima 2da qv. 71. art. 6.*

se forent peccata, & vice versa. Quo errore ipse Zieglerus, (cc) Osiander, (dd) Guilielmus Grotius, (ee) Valent. Alberti, (ff) Jø. Joach. Zentgravius, (gg) Valentinus Velthemius, (hh) Samuel Rachelius, (ii) & qui plures, se implicuerunt. Verum eundem Pufendorfius, (kk) squalorem Scholasticum nobilissimæ Juris Naturalis Philosophiæ abstergendo, funditus extirpauit.

§. 18. Si autem, quod res est, fatear, conspirat in ista sententia & auctor noster cum Scholasticis horumque affectis modo recensitis, sed quod omnino notandum, alio plane in loco. (ll) Fallit igitur sequela: quia Grotius alibi perfeitatem honestatis & turpitudinis defendit, ergo & hoc in loco dissimillimo, juxta istum est explicandus. Sane, si, obtorto etiam collo, perfeitatem illam huc raperem, omnes tamen textus nostri, & circumstantiæ & verba reclamarent. Simile igitur, quod hic, Thomam inter & Grotium, quæsiuit Zieglerus, omnibus modis est dissimile. Quod dictum simul esto Joan. Georgio de Kulpis, quando Grotium, *improvide Moralistas secutum*, scribit. (mm) Quippe, rectius Pufendorfius videtur (nn) Grotii sententia expressa, ex M. Antonini dictis: (oo) *Si de nulla re nostra consilia Dei*

C 3

ineunt,

-
- (cc) *Ad Grot. l. c. p. 52.* (dd) *Observat. ad Grot. p. 59. §. 203.*
 (ee) *de Principiis Jur. Nat. C. 1. §. 16.* (ff) *in Compend. Jur. Nat. orthodoxo P. 1. C. 3. §. 22. sq.* (gg) *de Orig. Jur. Nat. Artic. VIII. §. 5. 25. 51. sq.* (hh) *In Diss. Num actus dentur per se honesti aut turpes adeoque in sua natura sint debiti vel illiciti.* (ii) *in Dissert. de Jure Nature §. 32.* (kk) *in Jure N. & G. L. 1. c. 2. §. 6. L. 2. c. 3. §. 4. & in Apologia §. 24. in Specimine Controu. c. 5. in Spicilegio Controu. c. 1. §. 2. sq. & c. 3. §. 9.*
 (ll) *nempe J. B. & P. L. 1. c. 1. §. X. n. 1. 2.* (mm) *Colleg. Grot. ad proleg. J. B. & P. th. 3. p. 8.* (nn) *J. Nat. & Gent. L. 2. C. 3. §. 19.* (oo) *qua leguntur in ejusdem L. VI. §. 44.*

ineunt, quod tamen impium est credere; quidni egomet, mihi consulam? Mibi autem deliberatio competit de eo quod conducatur mihi. Conducit vero unicuique, quod est constitutioni & naturæ ipsius consentaneum. Porro natura mea rationalis, & civilis est, ciuitas & patria, qua Antoninus, Roma; qua homo mundus; hisce ciuitatibus, qua utilia, & mihi sunt bona.

§. XIX. Consentire Zieglerum cum Grotio, alibi perfeitatem asserente, quia modo cognouisti, miraberis forte, quare se huic opposuerit, qua præsentem locum quem ea sententia inniti præsumit. Sed ecce causam. Est ea perfeitatis patronis mens; actiones per se honestas & per se turpes quidem esse, sed hoc cum expresso addito: homines ad istas edendas, has vero vitandas, jure naturali a DEO obligari. Quapropter Zieglerus, hypothesein Grotii, de numine non existente animaduertens ita pergit: *Quia hic agitur a Grotio de obligatione, --- obligatio autem talis imperium aliquod præsupponit, quod hominis conscientiam cogat & in ordinem redigat, non potest id alii, quam naturæ naturanti, Deo ter. opt. max. adscribi. Posito hoc imperio non poterit Grotius extra DEum, aut sub hypothesei, non esse DEum, talem obligationem considerare. Sed brevissimis rehero, præsuppositum, nempe egisse hic Grotium de obligatione, a mente ejus prorsus esse alienum, juxta ante a nobis euidenter demonstrata. (pp) Hinc & reliqua præsupposito isto nixa, nulla sunt. Ad quæ istos etiam remittimus, qui iisdem telis Grotium oppugnarunt; Oslander (qq) Pufendorff, (rr) Val. Alberti, (ss) Zentgrauius*

(pp) §. nostro 13. hujus cap. (qq) Obseru. p. 58. sqq. (rr) J. N. G. L. 2. C. 3. §. 19. (ss) Comp. J. N. P. 1. c. 3. §. 19.

uius (tt) aliique. In iisdem enim objectis, eadem responsio.

§. 20. Denique Immanuel Weberus credit, Grotium hic legem sine legislatore exhibuisse, dum scribit. (vv) *Ita magne Groti, obtrudes nobis legem sine legislatore & effectum sine causa, quod sane ἀτόκον & indignum plane tam vasto, quale tuum est, ingenio commentum.* Sed euerfis priorum dictis, hæc quoque sua sponte corruunt.

§. XXI. Plures jam non addimus, fatis quia superque ex recensitis constat, Grotium immerito vapulasse. Sed quid causæ, ut tam summa mundi lumina, circa hunc Grotii locum, tantas passa sint eclipses, ut veram ejus thesaurum non viderint? si conjecturæ locus est, hæc subesse ratio mihi videtur: Primi nempe commentatores locum nostrum controversum, in quo ad antecedentia se auctor refert, cum vno, vel altero præcedente paragrapho tantum contulerunt, nec vsque ad quintum in ordine, quo controversia cum Carneade proponitur, ascenderunt. Vnde factum, ut status controversiæ, prout nos antea eundem ad auctoris mentem formauimus, (xx) ipsos latuerit. Hinc tot sinistrae textus Grotiani detorsiones! hinc tanti errores! Reliqui enim, nimia in commentatores istos fiducia, præoccupati, proprio iudicio obstiterunt.

§. XXII. Posthæc alium Grotii locum produco qui paria cum præcedente, fata est expertus. Nimirum ille bellandi licentiam probaturus, (yy) hoc vitur medio termino, quia, quod aliter non licet, vi petere, non est
contra

(tt) *Orig. J. N. Art. 1. §. 2.* (vv) *in Specim. Annotat. ad Puffendorf. off. H. & C. p. 23. sq.* (xx) *quod ex SS. præced. 4. 5. 6. & C. constabit.* (yy) *J. P. & B. L. 1. C. 2. §. 1. n. 1. sqq.*

contra hominis naturam. Assumit autem, e schola Stoicorum, (zz) distinctionem, inter τὴν φύσιν, καὶ τὴν διάνοιαν, *prima & secunda natura*. Per illa intelligit; *primam ac simplicem animi adpetitionem*, qua cuilibet hominum sua conseruatio, primo statim & ante deliberationem commendatur. (aaa) Per hæc in- hui; *notionem conuenientie rerum cum ipsa ratione*, vbi recte ponderamus, quid vel nobis, vel societati honeste conducatur. (bbb) His latius deductis tandem probat, bellum, nec primis, (eee) nec secundis naturæ (ddd) contrariari.

§. 23. Circa prima naturæ dum potissimum lis mouetur, pauca de eorum existentia & qualitate præmittemus. Esse in homine prima naturæ, seu quod idem: adpetere hominem primo & ante omnem deliberationem, se conseruare, illis, sicut opinor, peregrinum videbitur, qui naturam suam minime habent perspectam. Quippe, est quædam in nobis vis ab ipso Deo medullis nostris firmiter infixæ, qua duce omnes, grata malum desideramus, sectamur; statum nostrum conseruantia, vi tantum nobis eripi patimur; pericula omni conamine auersamur.

§. 24. Deinde prima ista naturæ, homini quidem; sub eo respectu, quatenus animal est, suo modo competunt, adeoque multum in his deprehendimus, extrinseca specie, cum cæteris animantibus commune. Hinc quoque Pufendorfius inquit: (eee) *Id primo homo habet commune cum animantibus, queis sensus*

(zz) Confer Ciceron. Lib. III. de Fin. cap. 5. 6. 7. cui jungatur τὸ φυσικὸν II. Fin. II. add. Gellius in Noct. Att. L; XII. c. 5. (aaa) L. c. n. 1. (bbb) Ib. n. 2. (ccc) Ib. n. 4. (ddd) Ib. n. 5. 6. (eee) l. c. L. 1. C. 3. §. 14.

sensus sui ineſt, ut ſe ipſum quam maxime amet, ſe ipſum ſtudeat omnibus modis conſervare. Attamen iſta naturæ prima in homine maxime præcellunt inſinſtui brutorum. Vnde Cicero, *ἀρετῆς* & animi adpetitionem, non ad quodvis vitæ genus, ſed ad vitam rationi contentaneam hominibus datam eſſe cum aliis diſputavit. (fff)

§. 25. Nec debent explicari prima naturæ, per vitioſam flagitioſorum hominum concupiſcentiam, nec per inclinationem temperamentorum prædominantium conſuetudine depravatam, ſed indifferentem ſe habent iſta naturæ prima, quia fiunt abſqve prævia deliberatione & culpa vacant.

§. 26. Ex quibus ſimul liquido conſtat, illa prima, regulam non conſtituere actionum noſtrarum, quarum, vel bonitas, vel malitia debeat normari; verum ſaltem ad iſtam nos deducere normam, quam dicimus ipſum jus naturæ, ad mentem ipſius DEI, ſummi legiſlatoris, comparatum. Finis igitur primorum naturæ eſt ſat nobilis, nempe ut, quæ adpetimus ad conſervationem noſtram valde facientia ſecundis naturæ, aut honeſtæ ac prudēti deliberationi, eo ſanctius commendent. Quem finem Grotius omnino agnovit. (ggg)

§. 27. Quæcum ita ſint, rectiſſime idem pergit: (hhh) *In examinando jure nature, primo* (non tam demonſtrationis, quam ordinis gratia) *videndum; quid illis nature initiis congruat,* (non, ut in his ſubſtitamus ac ex iuſdem regulam actionis moraliſ forme-
mus, ſed ut eo commodius) *deinde ad illud* (rectæ rationi ac naturæ ſocietatiſ adprime confirmatum judici-
um)

(fff) *IH. de Finib. confer. ſimul Baclerus Comment. ad Grot. J. B. & P. h. l. C. 2. §. 1. (ggg) l. c. u. 2. (hhh) num. ced.*

um) deducamur, quod quanquam post oritur, dignius tamen est, neque sumendum tantum, si detur, sed omni modo expectandum: Esse hanc auctoris mentem, præter reliquas textus controversi circumstantias, proxime (iii) subsequens injusti descriptio: *Injustum est, quod necessarium* (non cum primis naturæ, sed cum secundis, id est) *cum natura rationali ac sociali habet repugnantiam*, solide euincit.

§. 18. Oppugnatores hujus loci Grotiani jam compareant. Joannes a Felde, inter istos facile coryphæus annotationem suam Grotio oppositam ita orditur: (kkk) *Vt demonstraret, nempe Grotius, bellum quoddam jure nat. licitum esse; ex Stoicorum doctrina præsupponit, esse quendam primam &c.* Verum Grotius *ut probaret* bellum licitum, ordinis gratia, prima ista se adhibuisse docet. (lll) Si jam juxta rigorem philosophicum, quem alias Feldenus contra Grotium strenue exercere consuevit, *demonstrare & probare* idem non sint, vix Feldenus, a crimine falsi philosophico, se liberabit.

§. 29. Porro recenset Feldenus Grotii de primis & secundis naturæ verba dicitque hæc *oratoria potius, quam philosophica esse.* (mmm) Verum frustranea est hæc nota; nam oratoria hic recensuisse autorem nostrum, etiam per transfennam illius textum inspicientibus patet, nec ipse hoc dissimulavit, quando Ciceronem, oratorum principem communiter dictum, expresse allegavit. (nnn) Sed quid exinde? Nonne licitum est in juris naturalis doctrina, oratorum verba recensere & juxta

(iii) l. c. n. 3. (kkk) pag. 34. (lll) quemadmodum expressa ejusdem verba in rubro paragraphi 1. cit. cap. testantur. (mmm) ib. p. 35. (nnn) h. l. controverso p. 1.

juxta eadem probationesnectere, aut demonstrationes? Vel, an Feldenus dictaturam in Grotium adfectat, quæ ei injungat, vt suo more vbique Aristotelis verbis, quæ plurimas fere paginas annotationum Feldenearum occuparunt, vtatur? An hoc tantum est philosophari? Absit

§. 30. Deinceps Feldenus ad ista Grotii deveniens, quibus recensione suæ, de primis & secundis naturæ finem imposuit, his verbis: *hec cum vera sint, & ab omnibus, qui judicio sano sunt præditi, facile sine alia demonstratione assensum impetrent;* (ooo) probe cognouit, sibi tantopere dilecto Aristoteli, imbecillitatis notam inscribi, vtpote qui contrarium asseruerat. (ppp) Quapropter negat Feldenus, a Grotio recensita licesse *comparata, vt assensum sine demonstratione impetrent.* (qqq) Ne autem negationem nuda Aristotelis auctoritate suffultam lectori exhiberet, varia adfert de vitiosis animi perturbationibus, adfectibus aliisque ejusdem commatibus. Verum nescio, quo animo id fecerit, quippe Grotius, hoc loco controuerso, ne literam quidem, de istiusmodi vitiis, vel adfectibus differuit. Facile itaque colligere possum, Feldenum ante (rrr) a nobis expressam Grotii mentem, circa prima naturæ, non fuisse assecutum.

§. 31. Denique Feldenus Grotio objecit; (sss) prima naturæ non esse posse principium, ex quo, quid juris naturæ sit, æstimemus, adeoque nec ad justitiam belli declarandam facere. Sed regero, iterum *επιπονησιω* illum committere, nec disputare contra Grotii thesin, qui nude tantum, prima naturæ bello non repugnare, sed eidem potius fauere, adstruxit, sine vlla deductione justitiæ. (ttt) C 2 §. 32.

(ooo) *ib. n. 2.* (ppp) *Lib. 9. Ethic. c. 8.* (qqq) *ἐπιπ. pag. 35.*

(rrr) §. 22. & 25. *hujus cap.* (sss) *l. c. p. 35. & 36.* (ttt) *confer.*

§. nostrum 27. *huj. cap.*

§. 32. Excipis; cur igitur prima naturæ, in quæstione de iustitia belli, adduxit? Respondeo; ut, dum in antecessum constaret, prima naturæ bello favere, dijudicatio hujus quæstionis sanæ rationi eo magis commendaretur. (vvv) Quibus Feldeno repositis, simul Zieglero, idem vrgenti, (xxx) satisfactum esse haud dubie arbitramur. Immo ex iisdem pariter constat, Christianum Thomasium, locum nostrum controversum, minus congrue allegasse, (yyy) dum Philosophos Stoicorum affeclas, de officio hominis secundum diuersam primorum & secundorum naturæ considerationem disputantes, refutavit.

§. 33. Sed Osiandrum, diligentissimum, si *οβοδοξία* spectes, Grotii commentatorem, jam accedo, imo & in posterum sæpius, quia hic toties Grotii dicta obelo quodam, præter meritum, notavit. Producit autem iste hac vice in arenam prima naturæ ideo, quod ipsi *VIDENTUR fundare statum purorum naturalium, quem Scholastici consinxerunt & Pontificii adhuc defendunt.* (zzz) Sed *videntur* Osiandro talia, qualia ne quidem per somnium Grotio sunt visa.

§. 34. Quod ut probem, observationem Osiandrinam trutinabo. Explicat in hac, *νηῶτα* seu prima naturæ, per *instinctus naturales, in conservationem sui ipsius propendentes*, (aaaa) *qui in homine, prout nunc est, sunt vitiosissimi.* (bbbb) Addit fundare ista statum purorum naturalium, sed in quo hic consistat non exprescit. Verumque male. Nam illorum primorum explicatio non est menti Grotianæ conformis, (cccc) & status

(vvv) confer. §. 26. h. cap. (xxx) Annot. ad Grot. p. 70. fq. (yyy) in *Instit. Jurispr. diu. L. 2. c. 2. §. 4.* (zzz) in *obseru. ad Grot. p. 324. 399.* (aaaa) *Ib. p. 324.* (bbbb) *Ib. p. 325.* (cccc) Confer §. 22. & 25. hujus cap.

status illius descriptio!, adponi debuisset, quo lectori, Theologicarum controversiarum nescio, pateret sententiæ Grotianæ cum hoc statu convenientia, si quæ adesset.

§. 35. Dabimus igitur, quam omisit Osiander status purorum naturalium descriptionem ex mente Theologorum. Non autem hic omnibus vna est sententia. Isaacus Peyrerius (dddd) statum purorum naturalium in præadamitis ficit, sub persona præadamitæ ita loquentis: *Viuebam sub statu nature absque lege DEI. Et viuebam vita illa naturali tantum, quæ mihi communis erat cum cæteris animantibus,* &c. Alii alium statum purorum naturalium, in Adamo primo homine, fingunt, dum hunc *ἀδένρον* & in puris naturalibus neque bonum neque malum concepere. Denique alii & cum his forte Calixtus & Dreierus circa statum purorum naturalium ita inter alia sentiunt: esse in homine adpetitum sensitium, qui naturaliter feratur in bonum. (eeee)

§. 36. Videamus nunc uerborum Grotianorum cum his convenientiam. Bini priores status huc plane non quadrant, quia Grotius, ne verbulo quidem, præadamitarum, vel primi hominis, mentionem fecit, immo, si etiam vim faciamus verbis Grotii, trahi tamen ad hos status nequeunt. Tertius superest a Theologis nonnullis confictus, sed, quæso, quid commercii Philosopho hic est cum istis? Illi enim hominem juxta reuelationem, Grotius juxta rationem considerauit: Illi de adpetitu sensitio, qui ad bonum aliquod naturaliter

D 3

feratur

(dddd) *Exercit. C. XVIII. coll. System. L. 1. c. 4.* (eeee) *conf. his de statibus vberius agentes Marr. Chemnitium in Loc. Com. P. 1. c. 8. p. 203. Abrah. Calouium System. T. IV. Artic. II. c. 1. p. 387. & Job. Andr. Qvensted. Syst. P. II. C. I. Sect. 2. qu. 1. 2. p. 10. 199.*

feratur sunt locuti, Grotius de animi adpetitione, quæ bonum cupit idque mentis iudicio sistit. Illi bonum theologicum, Grotius physicum indigitavit. Hæcine eadem sunt? Itane assertum philosophicum fundat theologicum? Quæ lucis communitio cum tenebris? Non tamen miror talia Osiandrum observasse in libris Grotii, quia ipsi placuit, hac vice visiones potius, quam demonstrationes exhibere.

§. 37. Ulterius præcedentem Osiandrum sequamur. Adstruit ille prima inter & secunda naturæ, si conferantur, esse *σύρραξις*, rebellionem, pugnam. Verum quis aciem hanc instruxit? Ipse procul dubio Osiander, qui *τὴν κατὰ φύσιν πρῶτην* sic armavit (ffff) ut non possint non sanæ rationi bellum indicere. Illis igitur dum arma extorquemus, (gggg) hujus non erunt hostes. Quare:

Pugna suum finem, cum jacet hostis, habet.

§. 38. Quæ porro Osiander ad sententiam Pontificiorum, de facultatum superiorum & inferiorum pugna deque appetitus & rationis lucta dixit, hæc nihil ad rhombum; Quod etiam ipse animaduertit, dum consuetum suum: ita videtur adposuit. Nam multa videntur, & non sunt.

§. 39. Denique Osiander existimat, non opus esse, ut admittat præcisivam istam Grotii de primis naturæ philosophiam, quia de homine, qua homo, eadem adfirmari possint, in puncto conservationis. Verum re-gero, rationem hanc non fringere & inuerti posse. Im-

mo

(fff) præter Grot. intentionem, ut §. 34. huj. Cap. indicavimus.
(gggg) recte explicando juxta §. 22. & 25. b. c.

mo sibi adfuit modi verum probandi, vtrunque iusti, in libertate positum est, quem eligas. Injustam autem esse præcisivam philosophiam Grotianam ipse negat Osiander, dum eam admitti posse, hoc ipso loco (hhhh) adfirmat. Nec alias Theologia, disciplina sancte semper habita fugit præcisiones. Vsitatum quippe est Theologis, vt ea quæ mere naturalia sunt homini Christiano, mente præscindant & abstrahant, a donis supernaturalibus & quæ sunt alia. Adhæc, ipsi etiam Theologi, in disputationibus philosophicis, prima ista & secunda naturæ adhibuerunt, Valentinus Alberti ex secundis naturæ, in oppositione ad prima argumentum format, pro affirmatione Juris Naturalis Paradisiaci. (iiii) Jo. Francisc. Buddeus ex primis naturæ rationem petit, contra Stoicos, in puncto ἀποχρησίας. (kkkk) Plures taceamus. Constat igitur hæctenus Grotium, & qua hunc locum, immerito vapulasse.

§. 40. Adductis jam locis, vnum vel alterum adhuc addo, sed concisius, ne speciminis, quod dare hic intendo, cancellos transgrediar. Grotius nonnullis, & quidem primis, Romanorum Dictatoribus imperium summum tribuit. (llll) Quapropter Pufendorfio displicet videturque historiam Romanam ignorasse. (mmmm) Nec Joh. Henr. Bœclero (nnnn) probatur, quibus duum-viris Kulpifius subscribit. (oooo) Accenseri

(hhhh) *Obs. cit. p. 326.* (iiii) *in disp. de Jure Nat. Paradisiaco §. 8.* (kkkk) *Exercit. IV. de Erroribus Stoicorum §. 8. p. 198. in Analectis Hist. Phil.* (llll) *J. B. & P. L. 1. c. 3. §. 8. n. 12. & §. 11. n. 1, 2.* (mmmm) *Lib. VII. c. 6. §. 15.* (nnnn) *Com. ad b. l. p. 239. & 242.* (oooo) *Cell. Grot. ad hæc cap. Grot. Exercit.*

censeri his etiam possunt Osiander, (pppp) Vitriarius, (qqqq) Buddeus (rrrr) aliique.

§. 41. Verum, sunt a parte contraria non minoris auctoritatis viri. Quippe sententiam Grotianam propugnarunt Arnisæus, (ssss) Conringius, (tttt) Zieglerus, (vvvv) Jo. Christoph. Bemann. (xxxx) In specie Jo. Nic. Hertius a Pufendorfio, non nisi ob causam prægnantem discedere solitus, hac in parte ei nihilominus contrariatur. (yyyy)

§. 42. Hanc circa controuersiam, quid sentiam, tribus tantum verbis explicabo. Occurrit & hic communissimum eorum, qui alios refutare solent, vitium Elenchi. Plerique enim contra Grotium insurgentes de Dictatoribus promiscue loquuntur, adeoque Andabatarum more pugnant, quia Grotius sua verba, ad primos Dictatores, expresse restrinxit, cum vtique nouerit, non omnibus eandem fuisse potestatem. Quod itaque assertum Grotii, opinor satis esse fundamentum, in summa primorum Dictatorum legitime constitutorum potestate, a qua nec prouocandi jus cuiquam fuit

Exercit. II. th. 9. in Not. lit. c. ubi Bodinum, Hobbium, Obrechtum &c. pro se adducit. (pppp) Obs. ad. b. l. Grot. pag. 434. sq. (qqqq) Instit. Jur. N. & G. L. 1. cap. 3. qv. 37. (rrrr) In Specim. Jurisprud. Hist. §. 44. sq. p. 817. sq. in Selectis, (ssss) in Relect. Polit. L. II. cap. 11. Sect. 15. (tttt) Annotat. ad Lampad. P. 1. §. 8. Diss. de regno §. 4. (vvvv) de Jur. Maj. L. 1. cap. 1. §. 41. sq. & in Not. ad b. l. Grot. nuda recensione verborum Grotianorum eadem adprobat. (xxxx) in Meditat. Polit. C. XII. §. 10. (yyyy) In Annotat. ad Pufend. Jur. Nat. & G. L. VII. C. 6. §. 15. lit. c.

fuit concessum ; (zzzz) Quorum simul edicta pro nomine sunt habita ac vim regiae potestatis tenuerunt. (aaaaa)

§. 43. Posthæc Grotius partitione, quam adstruxit, jurium majestaticorum, Respublicas mixtas tangens (bbbbb) in feruentissimam Politicorum non solum, sed & Publicistarum, vt dicuntur, controuersiam incidit. Postquam enim, inter alios, Thomas Hobbius (cccc) speciose satis mixtam formam oppugnasset, Pufendorfus etiam, qui istius philosophiam semper in deliciis habuit (dddd) eandem operam haud infeliciter est adgressus. Et quemadmodum mixtam Reipublicæ formam, assumpto Seuerini de Monzambano nomine, (eeee) falsè perstrinxisset explosissetque plus simplici vice in Cathedra Academica, (ffff) similiter fieri non potuit, quin eo, quo perpetuum Grotii commentato-

E

rem

(zzzz) teste Pomponio L. 2. §. 18. ff. de O. J. (aaaaa) probante Grotio, ex Liuto, Cicerone atisque L. 1. C. 3. §. 8. n. 12. add. Illustr. quondam Sam. Stryckii præcognita Jur. C. 1. §. 7. quæ Commentario ad Instit. Per-Magnifici Joach. Hoppii, Præ-Consulis Daniſcanorum maxime meriti, Domini mei ac Patroni sanctissime colendi, sunt annexa. (bbbbb) L. 1. cap. 3. §. 9. n. 1. & §. 17. n. 1. (cccc) de Cive. c. VII. Art. 4. & præced. Cap. VI. Art. 6. sqq. (dddd) prout ex præfat. ejusdem Jurisprud. Vniuersal. & ex præfat. operis de J. N. & G. constat. (eeee) in libro de Statu imperii Germanici, quem alium a Pufendorfo olim putarunt eruditi, sed hodie satis euictum est contrarium. Confer historiam istius libri, in præfatione ejusdem versioni Germanica præfixa, exhibitam. (ffff) quando disseruit, de Rebus gestis Philippi Amyntæ §. 3. sqq. & de Republica Irregulari. In qua ultima dissertatione

stem egit opere, dictam sententiam in eo notaret. Nam non tantum ille Respublicas mixtas, irregulares, male concinnatas ac morbidas de nouo asseruit, sed Grotium quoque circa illas, vulgatum errasse errorem. (ggggg) Nec Pufendorfio in sua sententia, de irregularitate mixtarum Rerumpublicarum, assēclæ defuere, inter quos, si præ reliquis Samuelem Rachelium (hhhhh) & Hertium numeraueris, (iiii) a vero vix aberrabis. Quanquam posterior cautelam suæ addat sententiæ, ne irregularitas pro morbo habeatur. (kkkkk)

§. 44. Interim sunt haud pauci, qui pro Grotio possent allegari. Nominabo præter Lampadium, Conringium & reliquos, specialius hac vice Bœclerum, (llll) Kulpisium (mmmmm) & Vitriarium, (nnnnn) Quæ triga maxime laudabilis, vix dubitantem hac in materia a se dimittet lectorem.

§. 45. Nec hac vice plane ἀκύβητος discedam. vnicum

citatione librum suum de statu Imperii Germ. tanquam alieni auctoris scriptum defendit.

(gggg) in *Jure Nat. & Gent. Lib. VII. c. 4. §. 11. & 14. coll. cap. 5. §. 13. seq.* (hhhhh) in *Dissert. de Jure Gent. §. 121. & Introduct. ad Jus Publ. cap. ult. aliisque scriptis.* (llll) in *Elem. Prud. Ciu. P. 1. S. 10. sqq. & Diss. de Specialibus Rom. Germ. Imperii Rebuspubl. earumque variis nominibus & figuris Sect. 11. §. 1. & 28. Tom. II. Opusc. pag. 100. & 140. seq.* (kkkkk) in *Not. ad Pufend. J. N. G. Lib. VII. c. 4. §. ult. lit. e.* (lllll) in *Comment. ad l. c. Grot. (mmmmm) Diss. de Puitate Reipubl. in S. Rom. Imper. qua est septima inter dissert. Acad. conjunctim editas. & in Colleg. Grot. ad hoc. cap. Grot. ib. 9.* (nnnnn) in *Instit. Jur. N. & G. L. 1. cap. 3. 97. 46. & in Instit. Jur. Publ. cum addit. Rbertii.*

unicum pro defensione Grotii moniturus, nam prolixum, de forma Reipublicæ mixta, certamen subire, præsentis instituti ratio non exigit, imo vetat. Recensuit nempe simpliciter Grotius, quomodo fiat partitio summi imperii, in partes subjectiuas & potentiales additque; solere huic partitioni incommoda objici, sed nihil esse in ciuilibus, quod omni ex parte incommodis careat. Et hæc sunt, propter quæ errasse dicitur. Vult igitur Pufendorfus innuere: maiora incommoda esse penes Rempublicam mixtam, quam alias formas. Verum regero, hoc adhuc esse demonstrandum: an ista maiora incommoda necessario ex forma mixta fluant? vel, an fluant potius ex vitis partium istius civitatis, in qua est forma mixta, dum forte optimates iuribus sibi referuatis abutuntur? Exempla specialia, quibus posterius posset affirmari, sponte omitto, quia tutius iudico medium oceani tenere, quam ad littora, Syrtibus & scopulis periculosa, propius accedere. Dices forte, irregularem tamen esse Rempublicam mixtam, quia recedit a regulis Politicorum. Respondeo: concedendo irregularitatem hic aliquam esse, sed in mente Politicorum. Nam quis istos dominos constituit, vt integris populis regulas præscribant prohibeantque, ne iustissimis pactis libertati suæ consulant ac quædam iura maiestatica sibi seruent.

§. 46. Dum pergit suis in libris de belli pacisque jure Grotius, ad clausulam quoque commissoriam iuramentis regum adjici interdum solitam peruenit docetque eadem ipsam maiestatem non minui, sed saltem habendi modum. (oooo) Verum antagonistas &

E 2

hic

hic varios nactus est. Bœclerus eum refutat (ppppp) cui adstipulatur Kulpifius; (qqqqq) imo & Vitriarius hic a Grotio dissentit. (rrrrr)

§. 47. Quicquid autem sit illarum objectionum, confido nihilominus, sententiam Grotianam solidissime esse defensam a Pufendorfio, (sssss) cujus rationibus album adjicit calculum Hertius. (ttttt) Immo exempla si perlustremus, adparebit, in juramento potentissimi Poloniarum regis clausulam talem reperiri. (vvvvv) Sed quis huic Majestatem denegare auderet?

§. 48. Denique Grotius Majestatem ex pacto deducens, (xxxxx) Zieglero (yyyyy) displicet, nec non Bœclero, (zzzzz) Osiandro, multis modis videtur peccasse, (aaaaa) immo Henniges (bbbbbb) eidem ubique contradixit. Nec desunt alii summæ auctoritatis his assentientes: Jo. Frid. Reinhardus, (ccccc) Vitriarius, (dddddd) Mejerus (eeeeee) & Theologi fere omnes.

§. 49. Sed

(ppppp) *Com. ad b. l. p. 250. sq.* (qqqqq) *Coll. Grot. ad hoc. cap. Grot. Exercit. II. lib. 10.* (rrrrr) *Instit. J. N. G. L. 1. Cap. 3. qv. 45.* (sssss) *l. c. L. VII. c. 6. §. 10.* (ttttt) *in Not. ad ad b. l. Pufend. lit. c.* (vvvvv) *conf. Hareknoch, de Republ. Polon. L. 2. cap. 2. §. 24.* (xxxxx) *Lib. 1. Cap. 4. §. 7. n. 30.* (yyyyy) *Not. ad Grot. p. 167. & p. 126. add. ejusdem Exercit. II. circa Regicid. Anglic. p. 53. sq. & de Jure Majest. Lib. 1. C. 1. §. 46. sq.* (zzzzz) *Com. ad b. l. Grot. p. 278.* (aaaaa) *Obs. ad b. l. p. 468. sqq. p. 556. sqq.* (bbbbbb) *in Annotat. ad Grot. l. c. p. 130. sqq. p. 162. sqq.* (ccccc) *Theatro Præd. Eleg. p. 1853. 31. (2)* (dddddd) *Instit. J. N. G. L. c. qv. 23. 29.* (eeeeee) *in Diss. de Majestate, quam Alberici Gentilis tribuit*

§. 49. Sed error eorum, qui Grotium hic oppugnarunt, inde fluxit, quia isti inter Machiavelli & Monarchomachorum dogmata medium non tenuerunt, adeoque contra hos pugnando, illis propius, quam par erat, accesserunt. Interim Rerumpublicarum originem ac structuram intimius perspicientes, sententiam Grotianam solidis tuentur argumentis: Hobbius, (ffffff) Pufendorfius, (gggggg) Thomasius (hhhhhh) & Kulpifius (iiiiii) Theologis, binos, qui instar omnium esse possunt, Theologos pariter ac Philosophos incomparabiles opponimus, Samuelem Schelguigium (kkkkkk) & Buddeum, (llllll) idem cum Grotio solidissime probantes.

§. 50. Ultimo loco paucis indicabo, quomodo;
E 3 & cir-

tribus discursibus regalibus Helmstad. Anno 1669. in 4to editis, pramissis.

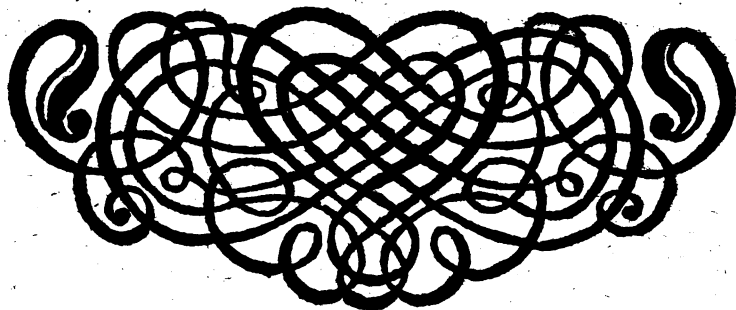
(fffff) de Ciue cap. V. Art. 6. sqq. (ggggg) l. c. L. VII. c. 3. §. 2. 3. &c. (hhhhh) Instit. Jurisprud. din. L. 3. cap. 6. §. 66. sqq. & in Not. (iiiiii) Coll. Grot. ad hoc. cap. Grot. Exercit. II. tb. 5. (kkkkk) Praeceptorem quondam meum ac Patronum nunquam non venerandum, tam in Politic. MS. §. 59. p. m. 221 — 234. ubi solidissimis rationibus sententia Grotiana stabilitur, quam in Theologico Colleg. MS. ad Breuiculi Scherzeriani Paragraphum 143. Observatione 14. p. m. 509. sqq. ubi quatuor rationes ex sacris petita adferuntur. (lllll) in Phil. Pract. P. II. Cap. 4. §. 13. §. 4. 11. &c. imprimis etiam in Diss. de Concord. Relig. Christ. statusque Civil. C. IV. §. 5. p. 105. sqq. Qua dum impugnata fuit, inter alia, etiam hoc ex capite, se masculine defendit auctor, in Disquisit. Theolog. de Moderamine inculpat. tutel. & quidem in Not. subject. p. 11. — 14. Nec non alii ejusdem partes defenderunt.

& circa vltima Grotii fata , quidam fuerint hallucinati. Paulus Petavius scribit, illum in Romanæ Ecclesiæ gremio & quidem in pago Rostochium dicto , naturæ debitum persoluisse. Deinde scriptor Gallus, Louis Aubernus, Chevalier, Seigneur de Maurier, de postremo Grotii fato tradit a vero alienissima, (mmmmmm) dum iuxta recensioem Jac. Frid. Ludovici (nnnnnn) narfat: durante Grotii morbo Clericum Pontificium, Lutheranos, Reformatos, Socinianos aliosque accurisse; acerrime inter se disputasse, Grotium in sua dogmata traxisse, & quæ sunt reliqua. Verum hæc omnia fallere, historia illorum temporum apertissime fatetur. Ex hac etenim constat, Grotium non in pago, sed in Civitate, ~~inter amplissimas Saxonie inferioris hanc postrema~~, Rostochium dicta, denatum ad beatorum sedes migrasse. Cum eundem, non accurrens, sed debite accersitus Magnificus quondam Joannes Qvistorpius, hujus nominis primus, ac ~~synodus~~ Lutheranus Theologus, ad mortem beatam, & quidem sine ulla disputatione, cum quocumque, qua religionem dissentiente, præparasset. (oooo) Hæ primitiæ de Grotio immerito vapulante speciminis loco sufficiant, uberiorem supeditabit messem tractatus hac de materia edendus.

Jehovah Auxiliante!

(mmmmmm) in lib. cui tit. *Memoires pour servir à l' Historie d' Hollande & des autres Provinces unies.* (nnnnnn) in *Delin. Hist. Jur. Div. S. 32.* (oooooo) *circa quam Historiam*

riam consule Magnif. Zach. Grapii Rostochium Evangelicum. Cap. VII. §. X. p. 177. sqq. inprimis etiam ipsam B. Quistorpii ad Vossium de presenti negotio epistolam, quam in Freberi Theatr. Vir clar. p. 1104. & in Osiandri prolegomenis Observationum ad Grot. J. B. & P. p. 29. sq. leges. Nec ab his dissentit dissertatio epistolica de Meritis Quistorpiorum p. 8. seq. quam Venerabili Rostochiensium Theologo, Joanni Nicolao Quistorpio, Tertio, Patrono meo honorifice estimando nuper inscripsit Vir praeclarissimus M. Michael Lilienthal. Qui moderni Dn. Quistorpii tunc domesticus ejusdemque rerum optime guarus, illam Quistorpii primi disceptationem, qua tot hostium victor extitisset, omnino inter praeclare merita recensuisset, sed alium ibi hac de re est silentium.

THE
LIBRARY OF THE
MUSEUM OF NATURAL HISTORY
AND
GEOGRAPHY
OF THE
CITY OF BOSTON
1850

